

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse: Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Vänsterpartiet föreslår i sin reservation.

Ställningstagande

Hushållen och välfärden pressas av att priser och räntor stiger, samtidigt som hushållens realinkomster faller. Det krävs en aktiv ekonomisk politik som skapar förutsättningar för hög sysselsättning, jämlikhet och trygghet. Regeringen har dock valt att inte skjuta till de medel som krävs för att hantera de allvarliga samhällsproblem vi står inför. Det ekonomiska läget i Sveriges regioner är mycket svårt, på ett så långtgående sätt att det hotar hälso- och sjukvårdssystemets funktionssätt. Att regeringen i det läget väljer att genomföra stora ofinansierade skattesänkningar får anses som synnerligen anmärkningsvärt. Sverige har en av Europas högsta inflationsnivåer och Europas lägsta tillväxt med starkt eftersatta investeringar i infrastrukturen. Mer måste göras för de hushåll som är mest utsatta, men i stället för att underlätta för hushållen, vården, skolan och äldreomsorgen väljer regeringen att satsa på skattesänkningar för de rika. Den förda politiken präglas av en ignorans inför Sveriges verkliga samhällsproblem – en sönderprivatiserad och underfinansierad välfärd, där friskolorna sätter glädjebetyg och livsmedelsföretagen utnyttjar den ekonomiska krisen. De som redan har det allra tuffast får ta den stora smällen.

En positiv arbetslinje bör eftersträvas i den ekonomiska politiken. Med positiv arbetslinje avses en stark arbetsmarknadspolitik där finans- och penningpolitik bidrar till att upprätthålla ett högt och ihållande efterfrågetryck i ekonomin i syfte att nå full sysselsättning. I den positiva arbetslinjen ingår också starka arbetslöshets- och socialförsäkringar som skyddar den enskilde från stora inkomstbortfall, stabiliserar samhällsekonomin och ökar jämlikheten.

En fungerande offentlig välfärd krävs för att uppnå full sysselsättning. För att möjliggöra bibehållen personaltäthet behöver mer medel tillföras välfärden än vad regeringen föreslår. Statsbidragen till kommuner och regioner samt kostnadsrelaterade ersättningar såsom barn- och bostadsbidrag bör indexeras. Sjukvård och äldreomsorg bör styras med utgångspunkt i hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf om vård efter behov och resurserna till vården måste öka i takt med de behov som uppstår då allt fler människor lever längre. Socialförsäkringens ersättningsnivåer och tak bör utformas så att 80 procent av löntagarna får 80 procent av lönen i ersättning. Tandvårdens högkostnadsskydd bör trappas upp under en treårsperiod för att likställas med högkostnadsskyddet för övrig sjukvård.

Sverige ska vara en kunskapsnation i världsklass och fler ska få tillgång till högkvalitativ utbildning. Mer resurser bör sättas av till utbildning utöver regeringens förslag och en kompensatorisk resursfördelningsmodell bör tas fram för fördelningen av utbildningsresurserna.

Världen står inför ett klimatnödläge och samhället behöver ställa om på ett omfattande, skyndsamt och strukturerat vis för att undvika en katastrof. Under de kommande tio åren bör 700 miljarder kronor sättas av för att skynda på klimatomställningen och skapa fler arbetstillfällen. Vidare behövs investeringar i bl.a. transporter, energi och bostäder. Dessa investeringar bör utformas på ett sätt som gynnar svensk produktion och sysselsättning. Ett moratorium bör införas för det finanspolitiska ramverket fr.o.m. 2024. Under moratoriet ska dagens överskottsmål för de offentliga finanserna ersättas med ett underskottsmål motsvarande –1 procent av BNP över en konjunkturcykel.

Regeringen saknar ambitioner om att Sverige ska ta ansvar för den globala utvecklingen. Det etablerade enprocentsmålet för biståndet borde inte ha avskaffats och regeringens ambition att låta svenska intressen ligga till grund för utformningen av biståndspolitikerna är ett avsteg från själva grundprincipen för bistånd och strider mot principerna om ett effektivt bistånd. Mer medel bör gå till bistånd än vad regeringen föreslår.

Skatternas huvudsakliga uppgift är att finansiera välfärden och övriga delar av det offentliga åtagandet. Genom skatter möjliggörs stabil finansiering av offentliga investeringar, utbildning och en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik. Därutöver bör skatterna utformas så att de jämnar ut inkomster, konsumtion och sparande mellan olika inkomstgrupper och främjar miljö- och klimatpolitiken. Skatteregler bör vara generella och enkla och skattebaserna bör vara breda, för att skattesystemet som helhet ska uppfattas som legitimt. Principen om lika skatt på lika inkomst ska återupprättas.

En stor och genomgripande skattereform behövs för att skapa ett skattesystem som är enhetligt, rättvist och legitimt och som kan bidra till en långsiktig finansiering av välfärden. Mest prioriterat är att komma till rätta med den urholkade kapitalbeskattningen och därigenom den extremt ojämna förmögenhetsfördelningen i Sverige. Skattepolitiken bör därför riktas mot höjd skatt på bl.a. utdelningar, kapitalvinster, sparande, arv och gåvor. Vidare bör övervinster i banksektorn beskattas och en statlig fastighetsskatt på villor med ett marknadsvärde över 8,5 miljoner kronor bör införas. När det gäller beskattning av arbete bör skatten på inkomster över 62 000 kronor i månaden höjas och jobbskatteavdraget bör trappas av.

Uppfattningen att det finns en naturlig ekonomisk jämvikt att återvända till har blivit en självuppfyllande profetia för den svenska ekonomin, vilket har lett till en omotiverad arbetslöshet. Det beror på att beräkningar av den s.k. jämviktsarbetslösheten läggs till grund för bedömningen av hur stort utrymmet för finanspolitiska reformer bedöms vara. Finanspolitiken har dock stor betydelse både för att hålla uppe en hög och välbalanserad efterfrågan och för att stabilisera ekonomin. Investeringar har en nyckelroll i ekonomin och staten är en viktig aktör för att driva på investeringar. Den ekonomiska politiken bör därför styras av reala mål om ökad sysselsättning, rättvis fördelning, investeringar och klimatomställning. Offentligfinansiella saldomål och inflationsmål ska vara verktyg för att uppnå de reala målen.

Sammanfattningsvis tillstyrks Vänsterpartiets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.